

Kernpunt

Nieuwsbrief van de
Overijsselse Vereniging
van Kleine Kernen

Sociale cohesie in zandvormpjes

Hangt de Overijsselse dorpssamenleving als los zand aan elkaar? Gelukkig niet. Maar hier en daar begint de samenhang wel beduidend losser te worden. De inwoners zijn minder op elkaar betrokken dan voorheen. Voor de leefbaarheid in de kleine kernen is dat geen goede zaak.

De aftakeling van de sociale cohesie is niet van vandaag of gisteren, maar een proces dat al langer gaande is en ook moeilijk te stuiten valt. De groeiende welvaart waar ieder zoveel mogelijk van wil profiteren, de technische innovaties die voor velen niet zijn bij te houden, het toenemende gebruik van de auto: het zijn ontwikkelingen die gemakkelijk leiden tot onthechting en anonimiteit. Werken aan sociale cohesie lijkt zo bezien dweilen met de kraan open.

De vraag is hoe je de samenhang tot stand kunt brengen en in welke vorm. Kinderen spelend in de zandbak weten daar wel raad op: die maken het zand nat en bewerken het met zandvormpjes. Wel valt het zand na droging weer snel uiteen. Cement kan ook. Dat hoeft je maar één keer te gebruiken, want de korrels zitten even later onwrikbaar op hun plaats. In het voormalige Oostblok werd ook cement gebruikt; letterlijk en figuurlijk, met als tastbaar resultaat de Berlijnse muur. Inmiddels is die weer afgebroken. Gebondenheid zonder vrijheid gaat niet, zo is wel gebleken. Sociale binding kan niet van bovenaf opgelegd worden.

De OVKK en de vrouwenorganisaties ZijActief en Passage Overijssel hebben geprobeerd de sociale cohesie in de kleine kernen te verbeteren. Niet met zandvormen, niet met cement, maar van binnen uit: door de bewoners ertoe te bewegen om gezamenlijk met initiatieven te komen. Hiervoor is het project *De Kern In* opgezet. In menig dorp heeft dit geleid tot breed gedragen plannen en aansprekende resultaten. Het meest essentieel is echter geweest dat de bewoners elkaar in zelf gekozen werkvormen hebben weten te vinden.

Welke maatschappij staat ons voor ogen? Hoe passen we de veranderingen in de samenleving in bij het streven naar

---

Nieuwsbrief augustus 2005
Jaargang 16, nummer 3
Verschijnt zes keer per jaar

Inhoud

- 1 - **Sociale cohesie**
Toespraak van Jan Kieft, secretaris van de OVKK, bij het slotsymposium van het project *De Kern In*.
  - 2 - **Enquete openbaar vervoer**
Samenvatting van de resultaten.
  - 2 - **Openbaar vervoer in de provinciale staten**
Uitbreiding kortingsregeling regiotaxi.
  - 3 - **Cultuurlandschap met kwaliteit**
Verslag van de activiteiten in Deurningen, Vasse en Arriën.
  - 3 - **Kuierroutes**
Nieuws over de kuierroute en het kuierpad.
  - 4 - **Reconstructiedag**
Vooraankondiging van een provinciale bijeenkomst over de reconstructieplannen op 7 oktober 2005.
-

meer sociale cohesie? Dorpen zijn anders dan de stad. Werken aan sociale cohesie betekent hier dat men schouder aan schouder staat: de overheid, de vrouwenorganisaties en de plaatselijke belangenorganisaties.

Toespraak van Jan Kieft, secretaris van de OVKK, tijdens het slotsymposium van het project De Kern In.

Enquête openbaar vervoer

In maart 2005 heeft de OVKK haar leden geënquêteerd over het openbaar vervoer in hun kern. De vragen gingen over de beschikbaarheid, de knelpunten, mogelijke oplossingen en de aard van het gebruik. Van de ruim honderd verzonden formulieren kwamen er 43 correct ingevuld retour; voorwaar een hoge respons waarmee aangetoond moge zijn welk een groot belang aan dit onderwerp wordt gehecht.

Tien plaatselijke belangen hebben opgegeven dat er in hun kern geen bus meer rijdt. Daaronder veel kleine dorpen, maar ook grotere zoals Lemele, Luttenberg en Haarle. Deze drie kernen pleiten ook het hardst voor terugkeer van een geregelde lijndienst. Haarle wil zelfs het NS-station weer terug.

Uit 24 reacties blijkt dat de lijndienst nog wel aanwezig is. Het busvervoer kent echter behoorlijk veel knelpunten. Uit bijna vijftig procent van de reacties blijkt dat de bus niet vaak genoeg rijdt. 's Avonds en in het weekend is de bus een zeldzaamheid geworden. Vooral Giethoorn speelt dit parten. Zwolle en Steenwijk zijn dan niet meer te bereiken.

Vaak wordt ook opgemerkt dat de bus lang niet overal komt. Naar een nabij gelegen grote plaats lukt het nog wel, maar een reis van dorp naar dorp vergt veel tijd en overleg. Geesteren bijvoorbeeld heeft geen directe verbinding met de andere Tubbergse dorpen. Evenmin is er een directe verbinding tussen Heeten en Raalte; toch twee plaatsen van regionale betekenis. Sommige kernen zijn ook bezorgd over het voortbestaan van de buslijn. Als de *lightrail* tussen Kampen en Zwolle er komt is de kans groot dat 's Heerenbroek en Wilsum het voortaan zonder bus moeten stellen.

In dertien van de 43 kernen kan vervoer plaatsvinden via de buurtbus. Uit de reacties blijkt dat het bereik van deze dienst als te beperkt wordt ervaren. Vanuit Lettele rijdt er bijvoorbeeld eentje naar Deventer, maar niet naar de nabijgelegen dorpen. Vanuit Wilsum rijdt de buurtbus alleen richting Kampen, niet naar Zwolle.

Als alternatief voor de bus kan gebruik gemaakt worden van de regiotaxi. Op zestien formulieren is deze mogelijk aangekruist. De regiotaxi is daarmee een veel benut vervoermiddel. Maar met de tevredenheid is het bar en boos. Vooral de hoge kosten, overdag per zone ruim vier keer de ritprijs van de bus, en de lange wachttijden zijn een bron van ongenoegen.

Uit de enquête is tenslotte gebleken dat het vooral ouderen en scholieren zijn die van de bus gebruik maken. Maar ook toeristen weten de bus te vinden, vooral in de gebieden rond Giethoorn en de Sallandse Heuvelrug.

Openbaar vervoer in Provinciale Staten

De enquête over het openbaar vervoer die de OVKK in maart haar leden heeft afgenomen is niet onopgemerkt gebleven. De resultaten ervan zijn door de Christen Unie aan de orde gesteld in de Provinciale Staten. In de Statenvergadering van 13 april 2005 diende deze fractie met succes een motie in om de kortingsregeling van de regiotaxi uit te breiden. Die was alleen geldig op avonden en op zaterdag en zondag. Daar is verandering in gekomen: de kortingsregeling is uitgebreid naar overdag in die gebieden, waar men uitsluitend op de regiotaxi is aangewezen.

De regeling gaat niet op voor de regio Twente. Deze regio is zelf verantwoordelijk voor het openbaar vervoer.

Cultuurlandschap met kwaliteit

Met de presentatie van een werkboek is in Deurningen het eerste deel van het project *Cultuurlandschap met kwaliteit* afgerond. Het werkboek bestaat uit een ruimtelijk

uitvoeringsplan dat tot stand is gekomen via een proces van hoor en wederhoor tussen de dorpsbewoners, Stichting Dorpsbelang Deurningen, Gemeente Dinkelland, OVKK, Het Oversticht en Landschap Overijssel.

Het dorpsbelang heeft met de gemeente een convenant afgesloten om gezamenlijk de tien belangrijkste punten tot uitvoer te brengen. Daarbij springen vooral de volgende onderwerpen in het oog:

- Deurningerbeek in en buiten het dorp centraal stellen en deze naast een ecologische ook een recreatieve functie geven,
- realiseren van wandelommetjes in en om het dorp,
- herinrichting van de Hoofdstraat,
- economische functies van de agrarische sector behouden en versterken in combinatie met de groene koe en natuurontwikkeling.

Cultuurlandschap met kwaliteit is een projectopzet dat uit twee delen bestaat: *Kernen met kwaliteit* en *Dorpen in het groen*. In het eerste deel maken de bewoners zelf een ruimtelijk uitvoeringsplan voor hun leefomgeving. Hierbij is aandacht voor bijvoorbeeld de inrichting van het dorpsplein, aanleg of herstel van fietspaden, wandelommetjes, inpassing van nieuwbouw of vrijkomende agrarische bebouwing. Bij een ruimtelijk plan gaat het dus om datgene wat je op de kaart kunt zetten.

In Vasse wordt dit zelfs nog breder aangepakt. Ook daar is *Cultuurlandschap met kwaliteit* van start gegaan en maken de dorpsbewoners een heel leefbaarheidsplan, waarbij naast de ruimtelijke onderwerpen ook aandacht is voor de sociale en economische kant.

In het tweede deel, *Dorpen in het groen*, wordt een concreet uitvoeringstraject in gang gezet. Dat kan al op kleine schaal door bijvoorbeeld bewoners te adviseren bij de inrichting en het onderhoud van hun erf, maar ook grotere plannen kunnen worden opgepakt.

Behalve in Deurningen en Vasse wordt *Cultuurlandschap met kwaliteit* ook uitgevoerd in Arriën. Dorpen die belangstelling hebben voor het maken van een dorpsplan, een ruimtelijk uitvoeringsplan, *Dorpen in het groen* of een combinatie

hiervan kunnen contact opnemen met de OVKK.

Nieuwtjes over de Kuierroutes

Sinds jaar en dag is de Kuierroute een befaamd product van de OVKK. Binnenkort komt de veertigste route uit, die de wandelaar langs de mooiste plekjes rond IJhorst voert. Bovendien heeft onlangs een herdruk plaatsgevonden van de routes van Heeten en Boskamp. Deze zijn voorzien van een extra katern. Kuierroute Heeten is daarmee uitgebreid met informatie over de archeologische vondsten van overblijfselen uit de Romeinse tijd. Die van Boskamp bevat unieke informatie over de bunkers van de IJssellinie, een verdedigingswerk dat tijdens de Koude Oorlog werd aangelegd.

Een kuierroute is een wandelgids van ruim dertig bladzijden dik. Het boekje vermeldt talloze cultuur-historische wetenswaardigheden over het betreffende wandelgebied. De wandeling zelf beschrijft een route van ongeveer zestien kilometer. Meestal is daar ook een verkort alternatief in opgenomen. Elk boekje bevat een topografische kaart waarop de route is uitgestippeld.

Ook het Kuierpad behoort tot de wandelproducten van de OVKK. Het gaat hier om een meerdaagse wandeling. Het Kuierpad wordt aangeboden in de vorm van een doosje met daarin een wandelgids van tachtig pagina's, tien routekaarten en een overzicht van nabijgelegen horecagegelegenheden. De route voert de wandelaar langs het gebied tussen Deventer, Heino, de Hellendoornsche Berg en de Holter Berg, met een doorsteek over Raalte.

De Kuierroutes zijn verkrijgbaar bij de lokale VVV-kantoren en kunnen tevens besteld worden bij het Gelders Overijssels Bureau voor Toerisme (telefoon: 0570-680700) of bij de OVKK (telefoon: 038-4218492). De prijs van de Kuierroutes: EUR 3,75. Het Kuierpad kost EUR 12,-.

Vooraankondiging Reconstructiedag

De uitvoering van het reconstructieplan Salland-Twente komt op stoom. Volop wordt er door vele organisaties gewerkt aan voorstellen en her en der gaat de schop al daadwerkelijk de grond in.

Is de reconstructie nu al een succes? Gaat de uitvoering van het reconstructieplan soepel of loopt u telkens vast door regelgeving en onwil van anderen? Is er voldoende aandacht voor de diverse onderwerpen of ontbreekt er nog wat? Zijn we voldoende vernieuwend bezig? Vele vragen en vast nog veel meer die het waard zijn om samen de balans op te maken van één jaar uitvoering reconstructie in Overijssel.

Daarom organiseert de provincie op vrijdag 7 oktober 2005 van 10.00 tot 16.00 uur, ruim een jaar na vaststelling van het Overijsselse reconstructieplan, een provinciale reconstructiedag. Op deze dag kunt u al uw voorbeelden en ervaringen en nieuwe ideeën over de uitvoering kwijt. Organisaties krijgen de mogelijkheid via stands sprekende projecten te presenteren. Deze bijeenkomst is bedoeld voor bestuurders en medewerkers van overheden en maatschappelijke organisaties in Overijssel die betrokken zijn of zich betrokken voelen bij de reconstructie. Dus ook voor dorpsbelangenorganisaties.

De provincie biedt u een creatieve en inspirerende bijeenkomst. Zodat we niet blijven hangen in het benoemen van problemen, maar met een frisse blik en nieuwe ideeën voortvarend verder kunnen gaan met de uitvoering van het reconstructieplan in Overijssel.

Na de zomervakantie krijgt u meer informatie over de bijeenkomst en hoe u zich kunt aanmelden. Maar reserveer vrijdag 7 oktober nu alvast in uw agenda!

Colofon

Kernpunt
Nieuwsbrief van de Overijsselse
Vereniging van Kleine Kernen

Redactie
Kor Pollema

Oplage
460 exemplaren

Bestuur OVKK
Anton Bosch, Welsum, voorzitter
Jan Kieft, Basse, secretaris
Herman Ploeg, Amt Delden, penningmr.
Peter Boerman, Basse
Rob Ossel, Losser
Henk Veltkamp, Markelo
Berend Jan Warmelink, Stegeren
Joop Westhoff, Wijhe

adviseur: Theo Ibes

Kantoor
Bezoekadres:
Stationsweg 5, Zwolle
Postadres:
Postbus 625, 8000 AP Zwolle
Telefoon: 038-4218492
Fax: 038-4216664
E-mail: ovkk@tiscali.nl